

25.8.2022

Viite: VN/21436/2021

Lausunto luonnoksesta valtioneuvoston asetukseksi fosforin käytöstä maa- ja puutarhataloudessa sekä viher- ja ympäristörakentamisessa

MTK-Kaakkois-Suomi kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto asetusluonnoksesta ja esittää lausuntonaan seuraavaa.

Asetuksen tavoite on hyvä. MTK-Kaakkois-Suomi korostaa, että viljellyn maan fosforitasojen ylläpitäminen viljelykasveille suotuisana on ehdottoman tärkeää hyvän sadon tuottamiseksi. Karjanlannan käyttöä ja prosessointia tulee edistää erilaisin tukitoimin, jotta lannan arvokkaat ravinteet saadaan viljelykasvien käyttöön täysimääräisesti. Erityisesti Kaakkois- ja Itä-Suomessa tarvitaan myös pienempään mittakaavaan soveltuvaa teknologiaa ja tukivälineitä niiden hyödyntämiseen.

3 § Kokonaisfosforin huomioon ottaminen lannoituksessa

”Maa- ja puutarhataloudessa on käytettävä lantalajeittain samaa perustetta lannan ravinnelaskennassa kaikilla peltolohkoilla ja sellaisilla pysyvää nurmea olevilla aloilla, jotka ovat maankäyttömuodoltaan peltoa.”
MTK-Kaakkois-Suomi esittää, että kyseinen kirjaus korjataan muotoon: Maa- ja puutarhataloudessa käytettäessä kasvin ravinteena lantaa ravinnelaskennassa voidaan käyttää taulukkoarvoa tai analyysiin perustuvaa ravinnearvoa.

5 § Fosforin kierrätyksen edistäminen

Pykälän kohta nro 3, jossa todetaan, että ”lannan tai mädätteen erotuksessa syntyvän jakeen typen ja fosforin suhde on vähintään 10 (g/g)” tulee poistaa. Liian tiukat ja epätarkoituksenmukaiset vaatimukset, jotka eivät käytännössä ole toteuttamiskelpoisia, saattavat päinvastoin vähentää fosforin kierrätystä kotieläintilojen lannan osalta.

6 § Fosforin pidättämiseen tarkoitetut aineet

”Fosforin pidättämiseen tarkoitetut aineet ovat kipsi ja rakennekalkki.”

MTK-Kaakkois-Suomi kyseenalaistaa näin tarkan rajaamisen. Fosforin pidättämiseen tarkoitettuja aineita tutkitaan jatkuvasti ja niitä tulee lähitulevaisuudessa muitakin; tarkan rajauksen sijaan esitämme seuraavaa kirjausta ”tutkimusten perusteella todetut fosforin pidättämiseen soveltuvat aineet.”

7 § Satotasokorjaus

Tutkimusnäyttö osoittaa, että peltojen fosforitasot ovat jo huolestuttavasti heikentyneet. Esitetyillä (liite 1 taulukko 1) fosforirajoilla ei pellon fosforitasoja saada korjattua ja korkealuokkaisen sadon tuottaminen näillä alueilla ei toteudu koskaan. Esimerkiksi Kymenlaakson pelloilla on maanäytteiden perusteella mitattujen, alhaisimpia fosforipitoisuuksia edustavien luokkien (huono ja huononlainen) osuus kolminkertaistunut (2001-2005 vs. 2016-2020).

Asetus tulee koskemaan kaikkia viljelijöitä, myös niitä, jotka eivät ole kuuluneet ympäristökorvauksen piiriin. Useat tällaiset viljelijät ovat jättäytyneet ympäristökorvauksen piiristä ravinnejarjoitusten takia. Heidän

tavoitteenaan on tuottaa korkealuokkainen (laadultaan ja määrältään) sato, joka vaatii viljavuustutkimukseen perustuen korkeampia lannoitustasoja.

Asetuksen tulee mahdollistaa peltokasvien hyvän laadun ja määrän tavoittelu myös alemmissa viljavuusluokissa. Lisäksi satotasokorjausta tulee voida käyttää myös liitteen 1 taulukon 1 luokissa 6 ja 7. Nykyisten lajikkeiden satotasot ovat korkeita ja sadon mukana poistuu maasta paljon fosforia. Ilman riittävää fosforilannoitusta kasvintuotanto ei ole pitkällä tähtäimellä kestävällä pohjalla.

Satotasokorjaus on laajennettava koskemaan myös perunaa ja muita erikoiskasveja.

8 § Fosforintaus

MTK-Kaakkois-Suomen mielestä on hyvä, että mahdollisuus fosforintasaukseen on sisällytetty asetukseen. Fosforintasauksen laskenta on voitava aloittaa, kun lannoitus alittaa tai ylittää taulukkoarvon.

10 § Fosforin käyttö viher- ja ympäristörakentamisessa

MTK-Kaakkois-Suomi pitää hyvänä, että asetuksen säädökset koskevat myös viher- ja ympäristörakentamista. **MTK-Kaakkois-Suomi kyseenalaistaa korkean fosforin käyttömäärän (60 kg/ha) huomioiden, että näiltä alueilta ei edes korjata satoa, jonka mukana ravinteita poistuisi alueilta.** Miksi ja millä perusteilla sallittaisiin lähelle hulevesiviemäriä katuja sellaiset fosforimäärät, joiden käyttö maataloudessa aiheuttaa taloudellisia seuraamuksia. Tämä ei millään tavalla edistäisi kiertotaloutta; arvokas ravinne hukattaisiin nurmikentille ruuantuotannon sijaan.

11 § Tiedostonpito viher- ja ympäristörakentamisessa

MTK-Kaakkois-Suomen mielestä myös viher- ja ympäristörakentamisen toimijoilta tulee edellyttää kokonaisfosforin analysointi kasvualueilta ja kokonaisfosforin kirjaaminen tiedostoihin.

13 § Siirtymäsäännökset

Pykälän kirjaukseen ”ympäristökorvauksen sitoumuskaudelta siirtyvät fosforilannoituksen ylitykset on otettava lannoituksessa huomioon” on lisättävä, että myös mahdolliset alitukset tulee huomioida. Vaihtoehtoisesti fosforintaus voidaan aloittaa kaikilla nollassa asetuksen tullessa voimaan.

13 § Liitteessä I säädettyjä viljoja, öljykasveja ja palkokasveja sekä yksi- ja monivuotisia rehunurmia koskevat poikkeukset

Lanta on kasvien ravinteiden lähteenä luonnonmukainen. Lannan käyttö on osa kiertotaloutta ja ruokaturvaa sekä huoltovarmuutta. Lannan käytön edistämisen tulee olla valtionhallinnonkin tavoitteena. Väkilannoitteiden hintatasoa tai ylipäättään saatavuutta ei pysty kukaan ennustamaan, kuten ei myöskään esimerkiksi kaluston tai laitteiden saatavuutta, toimitusaikoja tai hintoja. **MTK-Kaakkois-Suomi ei hyväksy lantapoikkeuksen poistamista.**

Tuula Dahlman
Toiminnanjohtaja
MTK-Kaakkois-Suomi

Eeva Saarikorpi
Kenttäpäällikkö
MTK-Kaakkois-Suomi